

Ese detrel ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominica, candu o oala intraga, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu impregiuraciloru.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe unu intregu	8 fl. v. a.
diumetatu de unu	4 " " "
patrariu	2 " " "
pentru Romanii si strainetate:	
pe unu intregu	16 fl. v. a.
diumetate de unu	8 " " "
patrariu	4 " " "

ALBINA

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune Josefstadt, Langegasse Nr. 43, unde suntu a se adresá si corespondentiele, ce pe veacu Redactiunea, administratiunea sau editura; scate vorfi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuencie si alte comunicatiuni de interes privatu — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretu scadutu. Pretulu timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antecipa.

Incunoscintiare.

Onoratului publicu alegatoriu romanu din cerculu de alegere a Lugosiului, prin acesta i se face cunoscutu cumca diu'a alegerii de ablegatu pentru cerculu Lugosiului, est: otarita pe joi in 22 aprile catend. nouu, adeca pre joi naintea serbatorii florielloru nostre.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

Ca 1 aprile st. v. incepemu alu II patrariu de unu, deci deschidemu prenumeratiuni noue.

Pretulu de prenumeratiune pent. Austri'a

pre unu unu intregu 8 fl. v. a.

„ 1/2 de unu 4 fl. v. a.

„ 1/4 „ „ 2 fl. v. a.

pentru Romanii si strainetate

pre unu unu intregu 16 fl. v. a.

„ 1/2 de unu 8 fl. v. a.

„ 1/4 „ „ 4 fl. v. a.

Redactiunea.

Viena 1/1 3 aprile 1869.

Alegerile dietali au luminatu delinu situatiunea romaniloru atatu din Ungari'a si din Banatu, catu si din Transilvani'a.

In Ungari'a si Banatu, romanii steteau la indoiela despre procedur'a ce vor trebui se urmeze in venitoriu, dupa ce acum respingerea pretensiuniloru nationali din partea dietei unguresci este o fapta complinita.

Meetingele nostre nationali gasira procedur'a: este solidaritatea cu poporale nemagiare, cari au acele-si suferintie casí noi, si acele-si interese de aperatu.

Odata acesta solidaritate recunoscuta de necesaria, era la natiune ca s'o apróbe, s'o santiuneze. Natiunea o santiuna, alegendu. pre unde numai potu, totu deputati nationali de aceea-si programa, cu aceea-si solidaritate.

In Transilvani'a, situatiunea nainte de alegeri era anca si mai nuorosa. Natiunea se impartiá, la aparintia, in doua tabere, un'a voia politica de activitate, tra cea alta de passivitate. Meetingulu nationalu de la Mercurea recunoscu, in unanimitate, necesitatea passivitatei. si deci o recomandá natiunei.

Acum era la natiune ca recunoscendu necesitatea passivitatei, s'o santiuneze, in mani'a tuturoru pedeceloru ce i s'ar opune. Venira alegerile, si natiunea santiuna politica de passivitate, dovedí ca este capace a devinge veri ce pedece si uneltiri pentru a santiuna o procedur'a nationala.

Astfelu dara s'a facutu lumina peste situatiunea nostra. Romanii si din eoci si din colo de Delulu-Mare au cate o politica, santiunata de insasi natiunea, o politica despre carea insasi natiunea a doveditu (atunci candu o essecuta) ca e realisabila, ca e naturala si corespundentia.

Mandri de aceste rezultate mari, increderea nostra in noi insine a crescutu si s'a intaritu totu mai multu, si priu urmare potemu privi fora de neci o tema in fati'a venitorului.

Se intielege ca aceste rezultate cari facu mangaiarea si bucuria nostra, nu potu totodata se placa si stepanitoriloru nostri de astadi. Dar stepanitorii fie buni de nu se supere, caci daca noi n'am jocat dupa cum fluera dumeloru, totu au gasitu compensatiune la fratii nostri de

preste Carpati, cari joca precum numai pote placé dualistiloru.

De la Bucuresci sosese unu telegramu dupa altulu, care de care mai imbucuratoriu diplomatiei dualiste. Unulu spune ca ovreii austro-magiari de la Galati au capetatu de la guvernulu Romaniei una miia de galbeni dreptu desdau-nare pentru nisce daune causate loru in escese. Altulu areta ca in fati'a uneltiriloru guvernului, liberalii cadu la alegeri, chiar si Ionu Brateanu abie potu reesi.

Ionu Brateanu cu aderintii sei, cari singuri ne sciau consolá prin espressiunile loru de compatimire la amaratiunile sortii nostre, cari singuri mai puneau pentru noi cate o vorba buna la loculu seu si de aceea erau neplacuti stepanitoriloru nostri, acum insisi in tier'a loru se vedu prigoni de guvernulu loru ce se dice romanescu. Stepanitoriloru, bucurati-ve!

Naseudu, in 2 aprile 1869.

Domnule Redactoru! Telegramelenu nostre de la 18 si 25 martisoru au dusu natiunei scirea despre portarea filoru ei de la Naseudu, facia cu alegerile pentru diet'a din Pesta.

Unu telegramu inse nu pote contiené de catu rezultatulu finale; impregiurările sub cari s'a eluptatu rezultatulu, avendu si ele insemnatarea loru propria remanu rezervate pentru condeiale corespundintiloru.

Temendu-me inse, ca dupa datin'a nostra de la Naseudu nu va lua nime asupra-si acesta detorintia nationala, vinu spre a joca si io odata in viet'i'a mea rol'a de corespundinte, si cu permisiunea DTale a spune scumpei mele natiuni mai pre largu, cum s'au portatu fiii ei de la Naseudu in timpurile cete critice de astadi.

Fapt'a Naseudeniloru cuprinde in sine 3 mominte principali: *participarea la congresulu de la Mercurea, primirea concluselor aduse aici*, si, ca consecintia a acestor'a, *nealegerea la diet'a din Pesta*.

Dati mi voia a vorbi despre fia-care momentu in specia!

Apelulu Ilustrului domnu si pre demnului barbatu nationalu Elia Macelariu a produsu in Naseudu efectulu, ce-lu are intr'o nop-te intunecosa pentru unu caletoriu orbecandu fulgerulu cerescu: a luminatu situatiunea. Toti semtiramu numai-decatu, ca singuru congresulu nationalu ni pote chiarifica pusetiunea si scoite din perplexitate, in carea cadusemu.

Din aceste motive fia-care ar fi doritu a lua parte la congresulu de la Mercurea: inse timpulu celu nefavoritoriu de o parte, departarea cea mare de alta parte pusera pedece neinvingibile. Ca inse lucrulu se nu remana cu totul pe diosu, se decise a se tiené in privint'a acesta o conferintia formale.

Timpulu era pre inaintatu, de catu se se fie potutu invita si intielegint'a din afara; astfelu conferint'a se tiené numai cu intielegint'a din Naseudu, in carea de altmintrea erau reprezentate mai tote comunel'e din districtu. Adunarea se tiené in 2 martisoru in sal'a casinei, cu unu numeru de 50 de membri. La acesta adunare lua parte si domnulu Capitanu supremu Alesandru Bohotielu, acum antaia-si data dupa 4 ani de retragere. De presiedinte se alese cu aclamatiune Rev. d. Vicariu Gregoriu Moisilu, era de notari ad hoc Masimu Popu si Vasiliu Petri. Presiedintele ocupandu-si loculu, areta pre scurtu scopulu adunarii si pune apoi intrebarea, ca afla conferint'a cu cale, ce se partecipe si intielegint'a din districtulu Naseudulu la congresulu de la Mercurea, séu nu? Bohotielu se lupta contra mergerii la Mercurea; argumintele-i fura, ca sunt legi positive si sanctionate,

in contra carer'a nu se pote lucrá; de altmintrea noi avemu a casa unu foculariu, comitetulu districtuale, acolo se ne intrunimu, si vom lucrá mai multu pentru patria si natiune de catu la Mercurea; in fine adause a ne si laudá pucinelu, dicendu ca intielegint'a statu de numerosa si brava ca in Naseudu, nu se afla nicaiurea in Transilvani'a, si asiá nu avemu lipsa a umbla dupa altii. Leontinu Lucchi, vice-capitanu in pensiune, se lipi de Bohotielu, riai dicendu si densulu inca odata cele dise de capitanulu supremu. Inse Juda celu fora de lege nu vru se intielega si decise cu tote voturile, contra acestoru doua, a partecipa la congresulu de la Mercurea, si anume prin 2 reprezentati alesi in personele membriloru Vasiliu Buzdug si Macsimu Popu. Numai-decatu se deschide o lista de contribuiuri pentru acoperirea speseloru de drumu. Fia-carele depune obolulu seu, afara de d. capitanu supremu, carele pote ca in calitatea sa de organu alu regimului nu potu face altu-cum. Ilustritatea sa d. capitanu supremu vedendu acesta, pareá sal'a neobservatu de nimeni.

Intorcendu-se reprezentatii nostri de la Mercurea, intielegint'a se intruni la 13 martisoru spre a li primi reportulu. Tramisii referara si finira cu propunerea, ca Naseudulu se nu se desparta de catra natiune, ci se priméscu conclusele de la Mercurea. Fia-care semtia intru anim'a sa, ca asiá are se fia; ca inse lucrulu se i-se dec ponderositate si important'a, ce i se cuvine, se decise, a nu intrá de asta-data in meritulu lucrulu, ci a conchiamá pre 18 Martisoru 1869 o conferintia mai plina, la carea se lé parte si ceea alta intielegintia din districtu, adeca pretiitii, invictiatorii, amplotiitii, notarii si alti carturari.

Toem'a pre atunci era unu timpu, pre care Romanulu in modulu seu drastic lu caracteriseza cu cuvintele „se nu scoti nici unu cane din casa.“ Si totusi, luni mergu invitarile si mercuri sér'a poturamu salutá in mediloculu nostru reprezentanti din cele mai extreme puncte ale districtului, precum din Rosii'n munti, distantia aprópe de 15 miluri, — dovéda destula de marea ingrigire, ce a cuprinsu sufletele tuturor'a, si de vinlu interesu, ce-lu are fia-care pentru sant'a cauza nationala!

Joi in 18 Martisoru la 9 ore demaneti'a conferint'a intielegintiei din districtu se deschide cu unu numeru de 250 de membri. De asta-data dlu Capitanu supremu Bohotielu nu ne onora cu presint'a sa. Nu voiu spune, ce a urmatu, caci a spus'o telegramulu. Conclusele de la Mercurea se primira cu unanimitate, ba se facu contrapoba, si nu se declará nimeni contra loru; si conferint'a nostra dechiará Maiestatei Sale credintia si loialitate, aducendu-i-se unu intreitu „se traesca.“ In-suffletirea era mare; de cate ori venia vorba de a alege la Pesta, audiai membrii de pre sate strigandu cu tarfa: „nu ni trebuie! nu vom se seimu de alegeri pentru Pesta.“

Cea mai buna si mai completa vorbire a tienu'o aici Masimu Popu, aretandu motivele pentru primirea concluseloru de la Mercurea, si combatendu in fine si obiectionile, espresse in modu privatu d'intr'o parte, si adeca ca loialitatea nostra catra monarcu n'ar suferi opusetiune, ca passivitatea ni-ar aduce in spate unu Comisariu regescu, ni-ar periclitá caus'a proprietatei si dóra chiar si districtulu. Trece motivarea acestoru obiectioni, cugetandu a reveni la ea in unu altu articulu.

Vorbirea lui Popu fu aplaudata din tote partile. Adunarea vota multiamita Ilustriloru DD. Mocioni si Macelariu pentru iniciativ'a in caus'a nationala, si decise, ca despre acesta demni barbatu se fia incunoscintiatu prin telegrafu. Membrii de pre sate, candu era vorba de proprietati si de districtu, strigara cu resolutiune: „Nu ni vom vinde caus'a nationala pentru proprietatile si pentru districtulu cu limb'a ungarésca.“

In urma veni diu'a de 24 martisoru 1869

destinata pentru alegerile la diet'a din Pesta. Precum am intielesu, alegatori cu censu in totu districtulu am avé cam 120. Apoi se nu strigamu: se traiesca legea electorala! Alegatorii veniti la Naseudu se adunara mercuri demaneti'a la o conferintia preliminaru. Toti dechiarara ca de asta-data nu vor a se folosi de dreptulu de alegere pentru diet'a din Pesta. Astu-feliu se compuse si primi si se subscrise de toti dechiaratiunea alaturata sub %.

Nu va fi dara fora interesu a sci ca afara de alegatorii romani mai subscrisera dechiaratiunea si 2 industriari nemti, 3 negotiatori evrei si unulu armenu, — nota-bene fora nici o presiune, ei din indemn liberu si propriu; numai singuru domnulu protofiscalescu Ioane Floreanu, se retiené de la subscrierea dechiaratiune, avendu pote in prevederea venitorea organizare a judecatorieloru.

Dupa subscriere toti alegatorii se pusera in miscare si in corpore mersera la localulu sedrii unde se aflau comisiunile culegatiunii de voturi. Protopopii onorari Clementu Lapsiai din Rocna si Simeonu Tancu din Sarghioru prededera dechiaratiunile. Presiedintii comisiuniloru esira afara la poporu si se cercara a li bagá minte in capu; dar poporulu totu striga, ca nu va alege din temeuriile aritate in dechiaratiune.

Se cetira apoi alegatorii cu numele din listele de alegeri, si se intrebá fia-care desobilitu, ca va se aléga, séu ba? fia-carele din de nou, ca nu va alege. Acum dechiaratiunile se primira la protocolu, si alegatorii strigaru: „se traiesca Maiestatea Sa Imperatulu nostru.“

Si cu atata, lucrulu era se fia gat'a, deca ursita nu i-ar fi destinatu o coditia.

Dupa ce adeca o parte mare dintre intieleginti se departara de la loculu de alegere éca se cobori din inaltimea locuintiei sale D. Capitanu Alesandru Bohotielu, concomitatu de comitele Bethlen Sandor, de maiorulu c. r. in pensiune Adalbert von Szóts si de administratorulu bailoru de la Rocna: Szekes Farkas, si-si indreptara pasii catra loculu de alegere. Bohotielu cetesce dechiaratiunea alegatoriloru, si apoi ese in ambitu si tiene poporulu o cuventaru lunga, in carea se incerca a-lu indemná la alegere. De asta-data motivele indatinat'e cu existint'a districtului, si cu caus'a proprietatei lipsira din cuventarea sa, se si tocisera pre tare prin des'a intrebuintiare; in loculu acestor'a folosi alte trei, si anume loialitatea catra monarcu, suferintiele nostre de 400 de ani din caus'a passivitatei si in fine celu mai puternicu, ca la 1848 insusi granitieri Naseudeni s'ar fi rogatu a fi primiti la diet'a din Pesta. *)

Espunendu motivulu alu doile, d. Capitanu disc, ca forte multa s'au luptatu episcopii romani, ca se póta intrá in dieta (voci: a tierii nostre, in Ardélu, nu la Pesta) si ca ar fi doritu, ca se li se deschida usi'a batar atata, catu se-si póta bagá si numai man'a. Se fia granitieri (disc d. Bohotielu) asiú fi mersu din satu in satu spre a indupleca pre poporu la alegeri, — atatu de tare sum in convingere despre folosulu activitatiei; inse aveti barbatu luminati, ve vor indrepta densii.

Catu timpu a vorbitu Bohotielu, nu a privitu la poporu in facia, ci si-a tintitu ochii in pamentu, ce au datu multor'a ansa la sarcasme nu pre moi despre portarea DSale si a cuviosului parinte Popp Zziga in anulu 1848 facia cu primul batalionu alu regimentului nostru, amagitu si maltratatu in Ungaria.

Dupa D. Capitanu Bohotielu vorbi a doua Ilustritate: contele Bethlen Sandor, dicendu se mérga Romanii la Pesta, si acolo se céra ce li trebuie; pre elu la Reteagu l'au alesu Romanii, caci i-au datu preste 1000 de voturi. Aici alegatorii strigara, ca acele voturi nu i le-au datu Romanii, ci strainii si butiele de

*) Au petitionatu spre a intrá in diet'a tierii Ardealului, nu inse in cen din Pesta.

vina și vinarsu, și acele 2000 de aringi, apoi sila pandurilor etc.

Mai anteu răspunde vorbitorilor Măsimu Popu, dicându între altele, că s'au luptatu Românii, ca se între în dieta, și în fine au și dobânditu rezultatul din anul 1863; înse dorere, că diet'a din Pesta ne-a desbracatu éras frumuseleu de cele eluptate.

Deschideti-ne us'a, dar largu, ca se nu ne strivimu umerii, și nu ve temeti, vom intrá în dieta, în catu nu în vece de noi. În a-cel'a-si, întielesu vorbesce și Lica celu teneru.

Rev. D. Lapsiai face între altele o asemenea fórte drastica. Eludice: și noi avemu pe la sate diete mici, comitete nationali. Acolo se alegu ómenii cei mai de frunte. Tigani nu alegemu, căci ni e rusine a siédé cu ei la olalta. Fratii magiari cu legile aduse în Pesta au degradatu pre Romani la sórtea Tiganiloru; pentru ce státi de noi asiá tare, ca se merge în dieta cu DVóstra. D. Lica sen; dice, că acceptámu fapte éra na vorbe gólé; pana atunci nu va crede apromisiuniloru magiarc, de s'ar cobóri cu ele cineva chiar din ceriu, căci suntemu din destulu amagiti.

Vasilu Buzdag replicá lui Bohotielu, dicendu că e superatu audindu presupunerea, că granitieri s'ar poté corumpe în convingeri, candu óre cine ar amblá din satu în satu a propoveduf mantuire de la Pesta.

Acésta presupunere n'are locu nici chiar cu fratii de la tiéra, căci bietii fura astrinsi cu sil'a din partea solgabiraeloru, ca se bee și se aléga; din contra li se amenintiá cu inchisóre ca un'ora ce se opunu Imperatului. Dice mai încolo, că elu (Buzdag) a fostu totdeun'a pentru impacatiune cu ungurulu, carele înca sta isolatu ca o insula în oceanulu panslavisimului și a pangermanismului. La acésta ideia s'au radicatiu de multu și chronicarii romani, precarii i-au invetiátu anca ca pruncu de la tatalu seu. Asiá d. e. ni spune Vorniculu Urechia enarandu despre lupt'a ce o perdú Matea Corvinu 1467 la Baia, facia cu Moldovenii sub Stefanu Voda celu Mare, „cumca d'aci dapa pucina vreme au încetatu și vrasib'a între craiulu ungurescu și între Stefanu Voda, că vedindu ei că vrasimasiulu loru și a tóta crestinetea, turculu, li sta în spate, etc. etc.“ Mai încolo: „că vedindu acésta insielatiune Matheiasiu craiulu și Stefanu Voda, s'au impacatu și s'au asiediatu, și facura tare legatura între ei, și au daruitu Matheiasiu pre Stefanu Voda cu 2 cetati mari la Ardealu, Balta și Cicoculu.“

Romanulu deci si-a întinsu totu deun'a man'a cu tóta sinceritatea spre Unguru, acésta veaindu la potere, totu deun'a ne-a respinsu și desproitu, — în locu se ne decé unu amanetu de fratiété, ne-a luatú cu ce am avutu, ne-a luatú autonomi'a tierii, limb'a, și altele, pentru aceea noi scimú ce vremú, vom merge înainte, căci de pierdutu n'avemu ce perde. În fine provóca Buzdag și pre oficiantii municipali a merge alaturcu cu poporul și natiunea, se justifice încrederea alegatoriloru loru, și se pu se téma de amenintiárele cu suspinderi, *pentru că în Ardélú nu móre nime de fómé.*

Vedindu acum'a Bohotielu și Bethlen Sandor, că alegatorii sunt constanti în propusulu loru, declararu că oi vor alege, și întura în birourile electorali. Alegatorii li strigarú: „cu Ddieu, căci sila nu e!“ Astfelu în cerculu din díssu votaru capitánulu supremu Bohotielu pentru „Sigismundu Popu fostulu capitánulu alu Căbrului“ éra Adalbertu Szócs c. r. majora pensiuatú în Naseudu pentru „Papp Zsigá“ în cerculu superioru votá Szeles Farkas pentru unu Hoszu Elek, soie Ddieu de undé, căci pre aici nu-lu cunóscé nime; votulu lui Bethlen Sandor nu se primí, pentru că în sensulu instructiunei, celu ce are dreptulu alegei în mai multe corcúri, trebuie se se înscieanteze de timpuriú că unde vre se voteze, ceea ce Bethlen a uitatu se faca. Audimu că Ilustritatea Sa comitala se fie și recursu. Ordinea, disciplin'a, solidaritatea și tactulu loialu alu alegatoriloru au uimitu pre toti cei de alte colorii si intentiuni straine, asiá d. e. mediculu din Roena, magiariu Bartok și 2 armeni a-rendasi se abtineru de la alegeri de buna voia, din motivu, precum se espresé demnulu medicu, că loru înca nu li-ar paré bine, candu în unu cercu curatu ungurescu 2—3 Romani ar lucrá contra, și asiá respectéza convingerile unui poporu atatu de bravu.

Uitasemu se spunu că în díu'a alegeri-loru majorulu Szóts, aspirantu de comandante

de honvidi în Naseudu, amblá desu de demanótiá pínre poporu, și fiindu că cunoscea pre multi, pentru că DSA si-a facutu cariera în regimentulu nostru, fiindu că aiure nu scimú pana unde ar fi ajunsu, prindea vorba cu ei si-i infriécá, ca se bage bine de séma ce facu, se nu se puna în póra cu Imperatulu.

Elu înca e alegatoriu, dar va alege, pentru că elu e credintiosu Imperatului, etc. Unu alegatoriu Borgovanu i respunse înse: „*dta la noi ai invetiátu credintiá contra Imperatului și la noi ti ai facutu nácroa Culu.*“ — Din parte-ne anca sfatimú pre Dlu Szóts se se lase de aspiratiunea de a deveni la noi Maioru de „honvidi“, căci avemu oficiari de ai nostri destui, ba decorati și cu capu.

Mai că eram pre aici se uitu a spune o nostru publicu, cumca Dlu Capitánu Bohotielu în pres'éra alegeriloru a concentratu mai multe posturi de gendarmi în Naseudu. Ni pare reu că ne cunóscé atatu de pucinu, de altéum, i multiamimú pentru parintés'á grige. Cu atat'a finescu.

Asiá s'au portatu Naseudenii, și portarea loru a însuflatu și straniloru presentii respectu. Ddieu cu noi și cu san'ta nóstra causa!

Declaratiune.

I.

Subscriisii locuitori și proprietari de pamentu din districtulu Naseudulu, investiti cu dreptulu de a poté alege deputati la diet'a conchiámata pe 20 aprilé 1869 la Pest'a pentru ciclulu de la 1869 pana la 1871, declarám prin acésta serbatorescu în fat'a comisiunei culegatórie de voturi adunate pe astadi în 24 martiu 1869 în opidulu Naseudu la alegerea de deputati: *cumca nu ne aflámu în pusetiunea de a ni poté exercitá dreptulu nostru de alegere și nici nu voimú a alege deputati la diet'a din Pest'a pentru ciclulu de la 1869 pana la 1871* din urmátóriele temeieri:

1. Pre langa tóte ascurarile de la inaltulu tronului și de la innaltimea regimului cumca uniunea Ardélului cu Ungari'a nu se va face fóra convoirea natiunei romane din Ardélú și fóra de a se ascurá interesele specialii, cele periclitate de ale natiuniloru Ardealului, totusi autonomi'a Ardealului e amenintiáta cu nimicire totale si cu ca periclitata si sustinerea terenului legalé, pe care se se póta desvoltá natiunea romana din Ardealu ca atare dupa chiamarea, ce i-a datu Atotu potint'a divina, candu a destinatu ca se esista si se se destinga de alte natiuni din patria prin calitatile sale naturali, fisice si spirituali.

2. Pe temeiulu legei de unieci si anume a articulu 43 de lege alu dietei din Pest'a de la anulú 1868 s'a rechiamatu în vietia legea de alegere cuprinsa în articulu II. alu dietei feudale ardelené din 1848, care s'a facutu fóra invoirea si fóra confaptuirea natiunei romane, una lege din cele mai nedrepte remase de trista memoria din seculii întunecului, pentru că da dreptu tuturor decadi-tiloru în avere si în moralitate pana la celu din urma dilegii si cersitoriu numai daca si póte deduce originea de la maritu cu dreptu de nobilitate, fóra níci unu maritu pentru buna starea spirituale si materiale a tierii, éra pentru ceaia lalti alegatori determina unu censu cu multu mai mare de catu chiar în vecin'a Ungaria, despre care se dice cu atata ostentatiune că e sóra drépta cu Ardealulu.

3. Pe langa acestea sunt stersé cu o trăsura de péna legile dietei din Sabiu si a nume: Art. 1 alu legei pentru inarticularea natiunei romane din Ardealu din 1863 în virtutea caruia si natiunei romane i crá datu unu terenu de desvoltare si o pusetiune déma de timparile moderne, cele atatu de luminate si în loculu ei se aduse articlu de lege 44 alu dietei din Pest'a 1868 care e unu pasu retrogradu în desvoltarea de sine si în vietia popóraloru, căci amenintiáta elementulu romanu cu totala absorbire în celu magiaru, ba néga cu totulu esistinti'a natiunei romane din Ardealu.

4. Tóte întogmirile de astadi ale tierii sunt mai multe unele medilóce de exploatarea averii si a poterii Romaniloru din Ardealu spre îmbunetatierea instituteloru straine de înaintare ale altor'a pe campulu culturai si a bunici stari materiali si spirituali, fóra ca natiunei romane din Ardealu ca atare se-i fie asemnata partea sa în proportiunea contribuiriloru sale de avere si de sange pe altariulu patriei.

II.

Declarám înainte lui Domnedicu si înainte ómeniloru că pastrámú totu deun'a ca unu tesauru pretiosu creditu de la protoparin-tii nostri ca o virtute stramosiésca dovedita de locuitorii din tinutulu fostulu alu II regi-mentu natiunale romanu de margine pedestru din Ardélú pe tóte campurile de batalia ale Europei, atatu credintiá neclatita, catu si sup-punerea, omagiala si alipirea cea strinsa ca tra-persón'a innaltiatu si Imperatulu, Rege apo-stolicu si Mare-principe Franciscu Iosifu I si ca tra serenissima sa casa domnitória de Absburgu si Lotaringi'a si cunóscemu deto-rinti'a de suditi ai statului de a ni plecá ca-pulu din antea legiloru santionate, a le re-spect'a si a li dá ascultare dupa potintia chiar de ar fi contrarie intereseloru nóstre si a le natiuniloru romane din Ardélú, a carcia parte mai curata sanemé, si în urma, cumca numai pe calea legala ne vom nesú a esoperá schim-barea prescriptelorú celoru daunóse si candu vom vedé că mai multu nu e pereclitata esi-stinti'a natiunei romane din Ardélú si autono-mi'a acestei tierii, între a careia margini vom poté aflá garantia destula de tare pentru des-voltarea de sine a natiunei romane, atatu în cele materiali, catu si în cele spirituali, atunci érasí vom fi ga'ta a partecipá la legislatiune conformu votului separatu alu deputatiloru de natiune din diet'a Ardealului, începúta la 19 noemvre 1865.

Corpulu alegatoriloru de deputati la dieta pentru ciclulu de 3 ani din 1869 pana la 1871 din cerculu de alegere I si II.

Naseudu, în 24 martiu 1869.

(Urméza subscrierile, dar nu le potemu publi-cá din cauza că ni-ar cuprinde colóne fórte multe. Red.)

Cernáuti, 25 martiu v.

(Aplicarea limbéi tierii în oficiéle publice.)

(Continuare.)

Regimulu este pentru poporu, éra nu poporul pentru regimú; prin urmare e lucru naturalu si dreptu, ca regimulu se se conformé dupa individualitatea poporului, si nu poporulu dupa o individualitate a regimului, straina de ce'a a poporului. Atare regimú de statú, conformatu în legelatiune, administratiune si jurisdictiune dupa individualitatea natiunala a poporului, care singuru e elementulu constitu-tivulu alu statului, este în tóta poterea cuven-tului unu regimú natiunale dupa numele po-porului respectivu si concreseutu cu densulu în tóte inchieturele vietice politice de statú. Astfelu de state si regimé sunt în orientulu Europei Romani'a si Serbi'a éra în occidentu Itali'a, Ispani'a Franci'a si altele.

În statele compuse din mai multe pó-póra de diferite natiunalitati, ca elemente constitu-tive a statului, stá lucrulu ceva altmintrea, totusi înse nu contrariu, ci analogu cu prin-cipiulu premisu. În astfelu de state vine de consideratu nu numai un'a, ci mai multe indi-vidualitati natiunale ale elementelorú constitu-tive de statú. Si de óracé dupa principiéle sanctóse si nedisputabile de dreptu, nu este iertatu, ca un'a séu alt'a dintre acele indivi-dualitati natiunale se fia subjugata séu si nu-mai predomnita de un'a a treia, ci tóte trebuie se fia egalmente îndreptatite atatu la desvoltarea loru, catu si la parteciparea beneficié-loru vietiei publice de statú si considerate în afacerile legelatiunii si administratiunii, buna óra casí unu individu facia cu altulu; asiá-dara în atare state nu e, ca se conformé regimulu numai dupa individualitatea natiunala a unuia dintre popórale conlocuitorie, ci trebuie se fie conformatu, atatu în afacerile generale catu si în cele speciale pana la suer'a com-unala dupa natura tuturorú individualitati-loru natiunale ca elemente constitutive de statú. Urméza dara din acésta, că atare statú si regimú de statú, nu poté portá unu nume natiunala întru întielesulu strinsu alu cuven-tului, ci numai unu nume, care corespunde teritoriului de unu séu o numire generala, care convine popóraloru respective ce com-punu statulu.

În statele, ce sunt organizate din tieri, cari erau mai înainte state autonome séu si numai parti constitutive ale unoru alte state autonome, cari asiá-dara intrara în noulu or-ganismu de statú cu rezervarea si garan-

tarea institutiuniloru speciále de mai înainte, sunt de consideratu dupa principiéle dreptu-lui publicu si momintele acestoru institutiuni proprie ale tieriloru si poporatiuniloru res-pective. Spre conservarea individualitati si institutiuniloru proprie, diferite de cele ale unoru alte membre politice din organismulu statului séu imperiului, compete fic-careia din acele tieri acelu cercu de autonomia, de care au lipsa spre a prosperá dupa pusetiunea geo-grafica, institutiunile politice si individualita-tea natiunala a poporatiunii. Se întielege de sine că acelu carcu de autonomia e de re-strinsu atat'a, pe catu receru interesele gene-rali ale statului, adeca conservarea unitatii în organismulu de statú; si daca e iertatu a ne serví de o asemenare, apoi cugetámú a nu gresí, dicendu, că unele tieri ca acestea sunt planetele politice în sistem'a sórelui politicu de statú, prin urmare pazindú dónesele cur-sulu regulatu prin concurentia poterii cen-tripetale si centrifugale, sunt altmintre cor-puri politice de sine cu o vietuire si activi-tate individuala.

Pe base asemene de solide ale dreptu-lui publicu, casí premisa teoria generala, stau si principiéle speciale, referitórie la aplicarea limbéi poporului, séu de sinte mai multe natiunalitati ca elemente constitutive de statú, a limbelorú loru în legelatiune, administratiune, jurisdictiune si în cele lalte afaceri ale vietiei publice. Corespundietoriu scopului nostru, de a ne lamuri despre starea locuriloru în pri-vinti'a acésta, ne vom încercá a precisá asiá-dara si principiéle referitórie la limba.

În statele natiunale întru întielesulu strinsu alu cuventului, limb'a oficiala în veri-care ramu alu administratiunii precum si în tóte afacerile publice ale statului, este numai un'a, adeca ce'a a natiunii, ce face elementulu constitu-tivulu alu statului.

În statele de a dóua plasa, unde mai multe natiunalitati compacte sunt elemente constitutive ale statului, limbele acelorú nati-unalitati si anume dupa principiulu de ega-litate sunt de aplicatu în tóte afacerile vietiei publice de statú. Postulatulu acésta e de esecu-tatu specialmente cu privire la fie-careia din acele natiunalitati, în afacerile referitórie la dónesele, în acelu modú, ca nici un'a din ele se nu se simta vatemata în dreptele sale pretensiuni. Éra la tratara afaceriloru generale ale statu-lui se se puna tóte acele limbe îndreptatite într'unu acordú, ce-lu receru egalitatea de dreptu si concordia acelorú elemente consti-tutive da statú. Egemonistii opunu, că ast'a ar produce o vavilonia în statú, noi înse cugetámú, că mai amara vavilonia nu póte fi, de catu aceea, candu se publica legi prin tiéra, pre cari, de receru limbéi, popórale nu le pre-cepú, séu candu judecatorii si organele admi-nistrative vorbescu cu poporatiunea numai cu ajutoriulu unoru talmaci, ce nu întielegu nici pre unii neci pre altii. Ce se atinge de greu-tatile posibile, aceste nu sunt nedevingibile si avemu în Europ'a si exemple unde sunt dejá biruite.

În statele, organizate din mai multe tieri autonome, ce sunt legate de unu centru com-unu prin interesele loru comune, resera consideratiunea si a limbelorú tierii, ale caroru îndreptatiri sunt analoge cu a limbelorú din statele curatu natiunale si ale celor'a, unde mai multe natiunalitati sunt elemente consti-tutive. Deci:

În tierile, locuite numai de unu poporu, limb'a genetica a poporului este si unica lim-ba a tierii.

În tierile, locuite ab antiquo de dóuo, trii natiunalitati, asemene de numerose, acele dóuo, trii limbe sunt limbele tierii.

În tierile, locuite de mai multe natiuna-litati, dintre cari un'a séu alt'a nu e ab antiquo si neci în numeru egale, ci în numeru mai micu si asiediatá numai peste unu districtu, séu si numai în mai multe comune compacte, au dreptulu de consideratiune atatu limbele districtuale catu si cele comunale. Dreptu a-césta; limb'a poporului ce este colocatu în tiéra ab antiquo si face înca maioritatea abso-luta a poporatiunii din tiéra, este în tóta pote-rea cuventului limb'a tierii. Limb'a natiunala latita séu predomnitória de unu timpú numai peste dóuo trii districte din tiéra, prin urmare usuata de o minoritate, ce nu face neci di-metate din poporatiunea tierii, este limb'a di-strictuala. Éra acea limba natiunala, ce nu e latita séu celu distriectu predomnitória, ce nu e carita séu unu distriectu, ci numai sporadica

prin mai multe comunitati din tiera, nu a ca acestia este numai limba comuna. Urméza dára, cá limb'a tierii, adeca a maioritatii de poporatiune ab antiquo, e de aplicatu atatu in tóte afacerile generale ale tierii, catu si in afoceriln districtuale si comunale, unde predominesce; limb'a districtuala adeca a minoritatii genetice din tiera are dreptulu de a fi aplicata numai in afacerile districtuale si comunale unde e predominantia; éra limb'a comuna, adeca a unei minoritati de poporatiune inea mai nice, asiediate sporadicu numai prin mai multe comune compacte, este îndreptatita, de a fi aplicata numai in afacerile comunelor respective.

Credemu, cá toti cei ce nu sunt cuprinsi de aspiratiuni de egemonia, ci condusi de principiele de dreptate, vor recunósce fundamentalitatea a celorlalte tese referitórie la îndreptarea limbelor usuate in tiera, cá asiá-dára trebue se recunósca, cumca in conformitate cu tesele premise si cu istoria si statistica poporatiunii din Bucovina, limb'a romana este limb'a tierii, limb'a ruténa séu rusésca este limb'a districtuala, éra limb'a nemtiésca este limba comuna; cumca asiá-dára la tractarea afacerilor, referitórie la legelatiunea, administratiunea si jurisdictiunea tierii, in poterea articolului 19 alu legii fundamentale de statu din 21 decembre 1867, e de aplicatu limb'a romana, la tratarea afacerilor publice districtuale in capitaniatele Cernáutilor, Siretului, Sucevii, Campulungului, Radautilor si Storoziintului e de aplicatu limb'a romana, éra in capitaniatele Cotimanului si alu Viznitiei limb'a ruténa séu rusésca, in fine la tratarea afacerilor comunale, e de aplicatu au limb'a romana, au ruténa, au si cea germana, dupa cum un'a séu alt'a séu a triia este singura séu celu putienu predominantia prin singuratecele comunitati urbane si rurale.

Asiá ar avé se fia din punctulu de vedere alu dreptului, recunoscutu si garantatu delegatiunea statului! Dára in fapta inea si pana astadi nu este asiá; ba, ce este inea mai dureosu; neci macar inceputulu nu s'a facutu cu aplicarea limbii romane in administratiunea si jurisdictiunea publica. In administratiunea bisericesca, ceea ce face onóre organelor venerabilului consistoriu si clerului de pastoria, se aplica din vechime limb'a nationala a tierii, si pe catu recere necesitatea comunelor bisericesci cu limb'a ruténa séu rusésca, se întrebuintiéda si dens'a; inse in dirigatori'a tierii si pe la capitaniate, in forulu judetiale civile si criminale si pe la judetiele districtuale se întrebuintiéza totu inea numai singura limb'a nemtiésca, si ast'a nu numai in servitiulu internu, ci si in corespondintiele externe cu comunele si persóne singuratece. Abstragendu de la cei putieni dirigatori si judecatori din sinulu poporului, cei lalti, cu putiene esceptiuni nu întielegu limb'a nationala neci de cum, si asiá in atingere cu poporulu si chiar la cercetari protocolarie se folosescu de talmaci. Instantiele supreme din Vien'a, ce e dreptu, detera ordinatiuni mai multe inea din anii trecutii, ca organele administrative si judetiale se ívetie numai-de-catu limb'a tierii, si diet'a tierii fece in mai multe dati pasi pentru delaturarea anomaliei, referitórie la aplicarea limbii; cu tóte acestea stá tré-b'a si astadi, precum stá mai nainte, si chiar la asiedierea din urma a posturilor pe la capitaniatele si judetiele districtuale din tiera se ínocara multi aploiatu de aceia, cari nu sciu neci macar trii cuvinte din limb'a tierii.

Pe óra dlui ministru Giskra cu ocaziunea ínterpelatiunii, facute in privint'a acést'a de parintele Andrieviciu in senatulu imperial, audimu pre domni nostri si de aici totu dicendu, ba cá bucovineni calificati pentru posturi de capitani si judecatori districtuali nu sunt, ba cá cei ce sunt, ar fi inea prè tineri si altele de asemenea. Noi din contra scimu, cá juristi calificati romani, desí nu ii numerámu inea cu suto, totusi avemu atatia, ca se se asiedie celu putienu posturile acelea, unde sunt mai de lipsa barbati cu deplin'a scintia a limbii poporului. Éra ce se atinge de tinerétia, eugétámu, cá barbati cei ce facu servitie publice dejá de diece pana la cinci-spredecece ani, trebue se fia mai multu calificati si domni, de a ocupá posturi de capitani si judecatori districtuali, de catu unii alti adusi din alte tieri, pentru cari Bucovina este o terra ignota.

Scimu din diurnalele oficiale, cá prin alte tieri ale monarchiei cu poporatiune de

mai multe nationalitati, deschidiendu-se concurse de asiediare, se pune de conditiune íntre altele si cunoscutia limbelor respective, si dintre concurenti se considera numai aceia, cari corespundu acestui postulat. De ce óre nu se face asemenea in Bucovina? Óre poporulu de aici nu are asemenea dreptu, a pretinde, ca dirigatori si judecatori se-lu prí-cépa, candu se plange? si ca densulu se prí-cépa cele ce vorbescu si scriu dirigatori si judecatori in cauzele sale?

Ne mai continuandu reflesiunile si observarile intr'unu obieptu, care in teoria se recunósce si se concede chiar de diletantii egemoniei nemtiesci, dára in praesa se totu amena sub preteste si desvinuiru de acelu felu, ce inaintea consciintiei de dreptu a poporului nu au neci unu teméiu, trecemu la desfasurarea starii lucrurilor, referitórie la aplicarea limbii tierii in scolele publice, carea cauza e de asemenea si pentru venitori de importantia inea mai mare, de órace de la acést'a depinde desvoltarea culturai naturale si adeverate a poporului.

(Va urmá.)

Cum vreu Szendeistii

se-si face majoritate in Lugosiu, pre joi in 22 aprile a. c.

Onoratu publicu cetitoriu va avé cunoscutia din cele publicate in acestu jurnal, ce mesure infernali si violente luase partid'a lui Szende in 18 martiu a. c. la aducerea alegatorilor romani (venati prin beuturi si molcomeli) in taber'a lor, si totusi nu li-a succésu a intruni mai multi de vre-o 50 de individi; dar acum'a asiá resuna faim'a, cá sub pretestulu, ca se nu se faca vre-una galécva, va merge in fiesce care comunitate anume cate o patola de ulani carea delocu din culcusie se íee pre alegatori, si se-i duca unde vor cere Szendeistii; *mai audit'ai, lume, astfelu de procedura in viet'a ce se dice constitutiunala ungerésca!*

Nu destulu cá d. bireu Fejér prin pandurii sei facé se se inchida podulu Balintiului si se ímpedece trecerea romanilor alegatori preste podu (in chipu de telhari de drumu) nu destulu cá ulanii c. r. dimpreuna cu persecutori dui Fejér aduceau in Lugosiu pre romanii Szendeisti ca pre unii, cari se scotu la spendiuratori nu, acum'a se proiectéda ca alegatoriulu delocu de a casa se se íee sub escorta catanésca si se fie adusu la partid'a dlui Szende. — Vedi, lume! atatu de departe merge simtiulu constitutiunala alu acestor partizan.

Noi, apelandu la simtiulu de dreptate a viitoriului presiedinte de alegere, a dlui Petru Papházy, si protestandu in contr'a trimerii ulanilor presinti din Lugosiu afara din orasiu unde nu este loculu alegerei, si protestandu contra aplicarei acestor c. r. ulani la actulu de alegere, cáci ei stau sub comand'a unui colonelu, carea este ginerele vicecomitelui primariu a comitatului, asceptámu cá dóra nu vom fi ajunsu tocma in Lugosiu si in pregiurulu lui dilele de pe urma a esistintiei unei societati omenesci in carea in est-modu se si dee ómenii manifestarea vointiei lor.

Lugosiu, in 8 aprile 1869.

Ieri in siepte aprile, se tienú aici o siedintia a comitetului centrale, in carea se cetera relatiunile comisiunilor alegatorié de alegati. Fiesce, cá, precum érá si de asceptatu, din relatiunile respective facute de presiedintii comisiunilor, si mai toti partizani ai alesiloru, nu resuná alta decatu ordine buna, si resultatu si mai bunu, cáci in di de astadi este la moda mistificarea si mascarea adevérulu. —

Catu despre alegerea tienuta in Racajdi'a, unde d. Vincentiu Babesiu fu alesu cu aclamatiune, avemu de registratu, cá dlu Stefanu Putnicu advocatu din Lugosiu, nu s'a sfiitu, in relatiunea sa facuta catra comitetulu centralu a dice, cá nesciundu densulu ubicatiunea dlui Babesiu, n'a avutu ce face alta cu a credentiunallu domniei sale, de catu a-lu substerne comitetulu, ca comitetulu se medilocésca inmanuarea aceluia; la ce decise comitetulu, ca credentiunallu dlui Babesiu se i se trimita prin capitanatulu din Buda.

Mai momentósa fu in acést'a siedintia relatiunea lui Andreiu Podhraczky despre faimós'a disolvare a alegorii din Lugosiu, ca-

rea, precum nici cá se potú altecum asceptá de la unu omu partisanu a lui Szende, cuprinde cele mai mari neadeveruri asup'a barbatiloru din partid'a Motcioniana. Totu in acést'a siedintia se cetú si recursulu partizanilor Motcioniani datu la ministeriulu de interne, si publicatu in nrulu 31 alu Albinei, carele batendu peste fatia tóte neadeverurile cuprinse in relatiunea lui Podhraczky; dispuse pre majoritatea comitetului centralu (tóta de partid'a lui Szende) ca se se tréca preste ambele aceste acte la ordinea dilei, adeca la defigerea unui nou terminu pentru alegere, si la alegerea presiedintelu comisiunei de alegere.

Inzadar facuse rds. domnu canonicu Nagy propuncea ca procedur'a fostulu presiedinte Podhraczky se se reprobedie, cáci majoritatea Szendeiana si cu cei comandati de la ordinariu din Lugosiu, cari fusera dd: faimosulu secretariu Ioane Olteanu, cu fratele seu Stefanu, prot'a Elecu Bordan, si prot'a Madincea, privira de buna acést'a procedura. Totu acést'a majoritate hotári, in contra dorintiei romaniloru ce pledau pentru diu'a de alegere pre luni in 19 aprile ca diu'a de nóua alegere se fie joi in 22 aprile 1869 calindariulu nou ce prin acést'a se si face cunoscutu onoratorulu alegatori. — Urmandu la finea acestei siedintie de comitetu, si alegerea presiedelu comisiunei alegatorié, aci romanii candidara pre rds. canonicu Nagy, éra neromanii Szendeiani pe Petru Papházy presiede tribunalulu din Oravit'a, carea candidare punendu-se la votare, majoritatea Szendeiana din comitetu, cu comandatii ordinariulu, votara pentru Paphazy, in contr'a can. Nagy.

Onoratu publicu faca bine a nu se mirá, nici a ne osendí daca si in comitatulu Carasiu cademu cu tóte cauzele nóstre nationale pentru cá aceste tóte ni provinu de la politici'a inaugurata a ilustrulu nostru domnu supremu comite romanu, dar reflectámu pre toti proptitori acestui edificiu astfelu redicatu, cá la ruinare, pre aceia i va oprime mai de grabu ce se vor fi aflandu séu sub elu séu pre langa elu cáci bunu este Ddieu — si dela noi romanii Carasiani se cere se nu perdemu curagiulu ci se ducemu lupt'a pre terenulu legalu ce ni se dá, se mai alergámu, se asudámu, si se suferimu, cáci numai asiá ne potemu face meritati pentru unu viitoriu mai ferice.

Aradu, 10 aprile.

(Parastasu pentru Georgiu Popa)

s'a celebratu astadi in beserie'a catedrala, de catra Parintele episcopu Procopiu Ivacicoviciu cu multi preoti. Au fostu de fatia ínteliginti'a si unu numeru frumosu de cetatieni, intrég'a tenerime studiós'a, si a nume de la institutul teologicu, de la celu pedagogicu, si studintii romani din gimnasiulu superioru condusi de ress. protopopu gr. cat. Ioane Barcianu care li e profesore de limb'a si de literatur'a rom. Cantarile le-a essecutatu corulu teologiloru. Asié sciu romanii prefiú pe barbati loru cei bine meritati. Fapt'a vorbesce pentru sine. Fic-i repausatulu tieren'a usióra si memori'a eterna.

Curtins.

Oradea-Mare, martiu.

(Alegerele de ablegati dietali in comitatulu Bihorului.) Romanii cottulu nostru despinu cu maioritate de voturi in veri 6-7 cercuri electorali. Dar dupa procedurile comisiunilor conserietórie, numai putieni romani trecu in listele de alegatori. Ínteliginti'a ni-e cu multu mai neactiva de catu se índemne poporulu la reclamari, mai vertosu cáci acestea sunt ímpreunate cu spese, éra starca nóstra materiala nu e laudabila. Asié s'a íntemplatu apoi cá numai trei romani avura voia a se ínfatisiá in trei cercuri de candidati. Duoi — precum Vi-am scriu pe scurtu — reesira a nume d. Demetriu Ioanescu in cerculu Beiusiului si d. Alessandru Romanu in cerculu Ceica. Vi se va paré lucrú siodiu, dar e adevéru cá la Beiusiu am resitu numai dupa multa ustanéla si numai cu o maioritate de 87 de voturi, — atatu érá de mare numerulu contrariloru nostri, mai vertosu tiegani, pe cari comisiunea conserietórie ii íntrodusesé íntre alegatori si cari toti votau pentru fostulu deputatu Véghseó.

Alu treile romanu a fostu d. Gozmanu. Aretá alegatoriloru unu programu, pe care ungerii l'au laudatu fiindu cá nu érá romanescu, dar nu l'au primitu nefiindu ungerescu.

Astfelu dsa nu potú intruni majoritate neci din o parte. Ni pare reu cáci dsa este o capacitate; — dar intr'adeveru cá noi cu asemene programu neci pe capacitati nu le primimu.

Cerculu Cetatei de piétra, aprile.

In cerculu nostru s'a alesu de ablegatu d. Iosifu Popu, cu o maioritate de preste 1800 de voturi. Tóte au decursu in contielegerea cea mai buna. Unu conte ungerescu capetase voia a pasi la noi de candidatu: risum tenéatis. Dar bine a facutu cá a pasitu, cáci s'a convinsu insusi catu e de nepopularu.

Despre dimisiunea lui Babesiu

publicaramu in nr. precedinte o voce din organulu federalistiloru din Praga, asta data facemu ca se urme unu scurtu estrasu dintr'unu lungu articlu de fondu, ce publicá totu din acestu incidinte organulu partiei nationale serbesci, „Zastava“ din Neoplanta.

Articulu amintitu este íntitulatu: „Regimulu magiaru si constitutiunallismulu.“ Autorulu aréta din esemple si cu multe argumente, cá regimulu magiaru facia cu natiunile nemagiare si pretensiunile lor, numai aceea tiene de lege si de constitutiune, ce i vine lui la socotéla. Apoi continua:

„Guvernulu magiaru a redicatu din functiune pre judele tablei regie V. Babesiu, conosciutulu natiunallistu romanu, carele si ca functiunariu n'a pregetatua-si aperá cu energia natiunea, fiindu densulu de credinti'a, cá dregatoriéle publice nu sunt pentru regimulu; ci pentru poporu, cá pre dregatori nu-i platesca regimulu din banii sei, ci din pung'a poporului. Si apoi ce este caus'a acestei redicari din postu? — „P. Lloyd“ dice, pentru cá a agítatu. La acést'a ni aducemu a minte de respunsulu ce l'a datu odinióra Dobrjansky unoru magiaru in presinti'a lui Babesiu la imputatiunea cá agítámu: da, toti agítámu, pentru cá fora agítare nu esiste viet'a politica, numai cá magiaru au diferite numiri pentru agítare; asié d. e. candu agítezá magiarulu, atunci dice cá *invétia, luminéza poporulu;* candu agíteza sásulu si némtiulu, atunci dice cá *interita poporulu;* candu agíteza romanulu, atunci elu *turbura poporulu;* éra candu agíteza slavulu, atunci elu *rescoba poporulu.* Asié face si regimulu cu Babesiu. Magiaru potú tiené conferintie cate li place si potú dice pre facia, cá pre cale legale vor a modifécá legea despre ímpacatiunea cu Austria; dar romaniloru, serbiloru si celor'a lalte natiuni nu li-e íertatu se se svatuiesca si se spuna cá — unde le dóre, si — ce ar dóri ca se se stramute. Conferinti'a de la Temisióra o dechiera de criminale; — bine, daca e asié, pentru ce nu se face procesu celu pucinu fruntasiloru, séu pentru ce d. Andrassy nu-i baga in temnitia pre toti cati au luat parte?“

„Dice mai departe „P. Lloyd,“ cá Babesiu pentru politica si-a negritu oficiulu. Noi suntemu fórté íncredintiatu, cá acést'a este mintiuna si calumnia, unu simplu pretestu. Au dóra ministrii, secretarii de statu si cei lalti functiunari ministeriali de frunte n'au amblatu la conferintie si printre alegatori agítandu — inea mai multu timpu de catu Babesiu.“

„Dar nu vi pasa vóa nici de judecatoria si dreptate, nici de lege si constitutiune, nici de libertate si egalitate, candu e vorb'a de romani, serbi séu alti natiunallisti nemagiari. Pentru acestia voi aveti numai fortia, volnicia, minciuna, calumnia, ocaru, temnitia. Guvernulu de astadi si-a aretatu pre d'o parte insolenti'a sa, pre d'alta parte nedreptatea si necapacitatea sa chiar si facia de poporulu magiaru.“ s. a.

Temisióra, 26 martiu 1869.

In nr. 30 alu „Albinei“ avú bunetatea unu frate de cruce cu cei rosí din Aradu, cari atacara pre demnulu barbatu romanu Mironu Romanu, si pre mine a me atacá: cá eu am citatu pe preoti din cerculu Becichereculu micu, si li-am recomandatu ca se tienu cu *Gorove,* cá eu pretindu, ca preoti alegatori deodata se se arunce in bratiéle deakistiloru, desí mai nainte prin achiamatiune au alesu pre opositionallu *Vucovicu,* si cá eu, ca unu membru a comitetului centralu nationalu din Temisióra, la alegerele trecute n'am lucratu neci catu o negru sub unghia pentru reesirea vre-unui candidatu nationalu.

Din acestea se vede, cá D. atacatoriu a-

nonimu ar dori se fiu eu celu d'ntaiu anteluptatoriu si cortesiu (buna ora ca Petru Eremitulu) la alegerele ablegatiloru dietali. — Densulu acf tare se insiela, caici chiamarca mea nu e de a intarita pre alte popore conlocuitore in vecinatatea nostra in contra romaniloru de aici, ci de a intemeia fratietatea si prin mediloece iertate a procura catu mai mare folosu tenerimei nostre prin aplicarea ei in servitiu publicu.

DSA debue se scie, ca eu ca preotu sun omulu regimului, caici acesta invetiatura am primito de la fundatorulu religiunei nostre, si ca eu cu ocaziunea ierotoniei mele am juratu a fi credinciosu Imperatului si Regelu meu, si a nu da mana restatoriloru, fratiloru de cruce cu cei din a. 1849. In timpul acela regimulu Maestatii Sale n'au potutu simpatisa cu nisuintiele partidei restornatore, apoi nici acum'a nu pote simpatisa cu stangacii, cei mai aprigi inimici a natiunei romane; si asié si eu nu potu simpatisa cu stangacii.

Din acestu punctu de vedere, dupa ce am intiesulu, ca alesulu ablegatu *Vucovicu* a renunciatu la mandatulu din susamintitulu cereu, am inviatu, si nu am citatu, pe preotii din cerculu acesta spre consultare: ca pre cine se alegemu de ablegatu? — Sciindu eu siguru, ca in acestu cercu nu se va candida nici unu individuu romanu, ci unulu, carele in a. 1861 n'au aretatu nici o simpatia catra fratii romani, am recomandat pre D. ministru *Gorove*. Si apoi: din ce cauza? Din aceea, ca eu inea in a. 1847 am cunoscutu pre acestu Domnu, posesionatu in acestu comitatulu, de unu mare amicu si protectoru a romanimeii, si ca densulu de curandu au aplicatu 14 teneri romani, cu o dotatiune frumusica, de telegrafisti. Ci de ar si dori vre-unu barbatu nationalu de a pasi ca candidatulu, — de'ndata ce romanii din cerculu acesta in forte micu numeru s'au inseris de alegatori, si de'ndata ce si acestia se retragu de la alegere, nainte i potu prognostica caderea lui, caici partid'a contraria e de trei ori mai mare.

In conferint'a nationala din Temisióra s'au determinatu, ca noi se ne ingagemu cu acea partida carea ni va da cele mai mari concessiuni. In comitatulu acesta stangacii n'au nici o viitorime, caici sunt forte putieni, si apoi de ne-am fi conticlesu cu barbatii de incurgere, usoru am fi reesitu cu 3-4 ablegati, inse utopistii nostri au preferitu a da mana stangaciloru, si asié am si cadintu. Ca in cerculu Recasiulu n'a reesitu bravulu romanu, nu sum eu caus'a, caici acolo am forte putiena incurgere, ci caus'a sunt utopistii, cari, pana ce partid'a contraria cu luni mai nainte au lucratu pentru candidatulu seu, densii numai in ora ultima au inceputu a se ingrigi de candidatulu nostru.

Ce se atinge de cerculu Rittbergulu si a Ciacovei, aci, n'am potutu ave nici o incurgere. Si cine e caus'a: ca in Rittbergu nu s'a candidat nici unu romanu? si ca in Ciacova s'a candidat unulu, pre carele romanii nu l'au voitu? — Buna anotatiune au facutu Albin'a intr'unu numeru, ca nu e atatu caus'a caderii nostre indolentia seu corumperea nostra — dupa cum au scornito din . . . . . sa corespondentele cu cumpen'a falsa, — catu ne-crederea nostra in vre-unu candidatulu, ce mai bine s'au documentatu in cerculu San' Giorgiulu, unde si strainii au votatu pentru candidatulu romanu.

Ce se atinge de asertiunea: ca *Vucovicu* s'ar tiene de partid'a stangacia, aceea nu sta, caici densulu acusi votisa cu o partida, acusi cu alta; inse mai multu cu cea deakiana. In privint'a mea am a notat: ca eu nu potu aspira la mitra archiereasca, dar nu aspi-riediu neci la vre-o alta distingere, precum n'am aspiratu neci pana aci; si asié pre mine nu me pote regula neci unu motivu personalu, ci numai prosperitatea natiunei romane de la carea nici odata nu me voiu abate. Potu fi de principie politice contrarie altoru frati romani, inse romanu a fi, neci odata nu voiu inceta.

Din aceste motive nu potu alta face, de catu a recomandá romaniloru din cerculu de sub intrebare, ca se alaga de ablegatu pre protectorulu tenerimei romane, pre ministru *Gorove*.

Meletiu Dregheciu m. p.
prot. Temis.*)

*) S. Sa ni cere a publica fora anotatiuni interrumptorie despre partea Redactiunei. Se fel Nu numai ca

Provocare.*)

„Catra toti p. t. domni colectanti ai Asociatiunei nationale aradane pentru cultura poporului romanu, cari sunt in restantia cu agendele loru:“

Apropiandu-se terminulu adunarii generale ce se va tiene in luna viitoria a lui maiu, a. c. la care subscrise directiunea este insarcinata a substerne reportu specialu despre rezultatulu licuidariloru si incasariloru aceloru enorme pretensiuni ale Asociatiunei nostre cu care o parte mare a membriloru inca de la urdirea ei — se afla in restantia cu ofertele anuale, si de orace in privint'a acesta cea mai mare parte a respectiviloru domni colectanti nici pana astadi n'au corespunsu recercariloru facute de aicia prin decisiunea cu datulu 10 maiu, si 14 iuniu 1868 nr. 43 si 68 apoi la repetita convocare din anul curinte sub nr. 5; prin urmare directiunea vedindu-se in perplesitate in privint'a realizarii mai susepuselor misiuni, se simte constrinse „a *provoca de nou*“ pre toti p. t. domni colectanti cari au primitu a supra-le agende de colectura, si pana in diu'a de astadi n'au aretatu directiunei neci unu resultatu ori positivu ori negativu: ca se binevoiesca a grabi numai-decatu cu efectuarea aceloru agende si pentru scurtimea timpului a strapune resultatulu nesmintitu „*pana la 1 maiu a. c.*“ ca directiunea se aiba timpulu de a continua mai de parte lucrarile sale in obiectulu acesta atatu de importantu.

Acei p. t. domni colectanti, cari — in contra acceptariloru Asociatiunei nostre — nu cumva ar fi in pusetiune de a nu pote spriginii scopurile sublime a le Asociatiunei nostre in sfera acesta cu concursurile loru, — sunt rogati cu tota onorea a restitui tote acetele si tipariturile ce li s'au trimisu cu suscitatele decisiuni spre dispusetiune ulterioara.

Candu subscrise a directiune si-siene de detorintia a trage tota atentiunea p. t. domni colectanti a supra momentuositatei si importantiei aceloru pretensiuni enorme, care sunt consacrate si oferite „*unui scopu filantropicu nationalu*“, nutresee cea mai firma sperantia: ca toti respectivii domni colectanti nu vor intardia cu realizarea celoru de lipsa, cu atata mai vertosu caici venitorulu si inflo-rirea Asociatiunei nostre — mai alesu in timpululu de fatia — sunt incepiate cu existint'a si onorea natiunei nostre, care trebuie se jaca in interesulu ficcarui romanu binestimitoriu si doritoriu de cultura nationala a poporului romanu.

Aradu, 10. Aprile nou. 1869.

Directiunea Asociatiunei nationale aradane pentru cultura poporului romanu.

Ioanu Popovicu Desseanu, m. p.
presiedinte directoriu substitutu.

Petru Petrovicu m. p.
notariu.

Provocare.

Espirandu terminulu desiptu pe 31 martiu, nou a. c. pentru tramitarea darurilor binefacatorie pe scopulu sortituri de loteria, ce se va arangia in folosulu fondulu Asociatiunei nationale, cu ocaziunea adunarii generale celei mai de aproape; — subscrise a directiune vine cu tota onorea a roga pre onoratu publicu romanu doritoriu de cultura nationala si cu deosebire pre respectivii domni si pre stimulate loru domne si domnisoare — catra care s'au adresatu prin cunoscutulu Apelu — ca se binevoiesca a grabi cu tramitarea binevoitoareloru daruri spre scopulu menitu „*mai tardiu pana la 1 maiu a. c.*“ spre a se pote orienta directiunea inca din buna vreme despre facerea planulu si a sortiloru trebuintose.

Era respectivii domni colectanti asiderea sunt pofititi a grabi cu tramitarea listelor si a efectelor ce le-au potutu dejá procura. seu decumva n'au fostu in stare a prou interupsaramu, dar neci aci la fine nu adaugemu nemica din cate am ave de exceptiunatu, ci le incredintiamu tote respect, corespondinte. Deci rogamu pe o. publicu ca se amene sentint'a sa in asta cauza. Red.

*) Sunt rogati si cele lalte onorate redactiuni se binevoiesca a reproduce in diuarele loru aceste provocari. Directiunea.

curá de aceste daruri, se restituie listele macar si góle.

Aradu, 10. aprilu, nou 1869.

Directiunea Asociatiunei nationale aradane pentru cultura poporului romanu.

Ioanu Popovicu Desseanu m. p.
presiedinte, directoriu secundariu.

Petru Petrovicu m. p.
notariu.

Socote si multiamite publice.

Multiamita publica. Subscrisei tutori ai bisericiei gr. or. din Marcovetiu aduca multiamita marinosulu si pre iubitorulu de relig. sa rom. or., Reverendisimulu nostru d. protopopu alu tract. Versietiu Ioane *Popovicu*, pentru donulu de 50 fl. (ad. cincideci flor. v. a.) si O. D. notariu din locu R. Schisler pentru donulu de 10 fl., cari din tota anim'a au jertvitu ca ajutoriu la cladirea besericei nostre, vedind'o de totu slaba. — Multiamita protopopulu nostru! ca fapt'a sa acesta laudabila, si cuventarea sa tenuta conlocuitoriloru (cu ocaziunea revisiunei socot. beser.) strabatú adancu animele mai multora credinciosu, in catu se dechiarina, ca, la inceperea zidirii besericei, si densii vor urma esemplulu bunulu nostru protopopu.

Marcovetiu, 28 martiu 1869.

Adamu Birgianu m. p.
epitr. prim.

Ioane Oriatu m. p.
epitropu secund.

In favorea Alumneulu romanu nationalu din Temisióra au incursu in martiu a. c. Din *Remetia - pogonisiului*: De la Nicolau Schiopone par. si Savu Mustetia doc. cate 5 fl. — Din *Dragomiresti*: Damaschinu Fréntiu preotu, si Nic. Oprea doc. cate 5 fl. Din *Scaiusu*: Floreanu Popeanu notariu 5 fl. si de la acesti toti in nume de Interesu de la 1 sept. 1868 pana in martiu 1869: 75 cr. la olalta: 25 fl. 75 cr.

Din *Cebza*: De la Stefanu *Chirilescu*, ca membru ordinariu, pe trei ani, pe trei ani, 15 fl. v. a.

Temisióra, 1 aprile 1869.

Mel. Dregheciu m. p.
pres. com. alumn.

Paulu Rotariu m. p.
notariulu comit. alumn.

Publicare.

Subscrise a antistia comunala are onore onoratu publicu a aduce la cunoscentia cumca terglu anulu in Comun'a Zorlentiu Mare (Comitatulu Carasiu) se va incepe pentru vite in 17 aprile a. c. cal. nou, si pentru cea lalta marfa se va continua in urmatorele dile.

Zorlentiu Mare la 5 aprile c. n. 1869.

Concursu.

Pe vacant'a statiune docentala din *Pustinisiu* (Oregfalu indiestrata cu emolumintele anuale de: 100 fl., 1 jugu de gradina, 50 cubule de grau, 50 Z de sare, 100 Z de elisa, 12 Z lumini, 2 stangeni de lemne si cortelu liberu se deschide Concursu pana in 3/15 maiu a. c., pana candu doritorii de a cuprinde acestu postu sunt avisati Recursurile loru prevedinde cu estrasulu de botozu, cu adeverintiele despre sciintiele absolute, despre portarea sa morala si politica, si despre servitiulu de pana aci, si adresande catra prevenabilulu Consistoriu aradanu incoeci a le substerne.

Temisióra, 26 martiu 1869.

Meletiu Dregheciu m. p.
distr. Prot. si Insp. de scóle

[2-3] a Temisiorii.

Cursurile din 12 aprile 1869 n. ser'a
(dupa arctare oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Detori a statului 5% unif. interese in note	62.70	68.00
„ „ „ argintu	71.00	71.10
„ „ contributiunali	98.75	99.00
„ „ note in argint	64.10	64.30
Cele in argint d. 1865 (in 500 francu)	80.50	81.00
„ metalice cu 4 1/2%	56.25	58.75
„ „ 4%	50.00	50.50
„ „ 3%	37.60	37.75
Efecte de loteria:		
Sortitu de stat din 1864	128.00	128.20
„ „ 1860 1/2 in cele intrege	108.10	108.30
„ „ „ 1/2 separata	108.50	104.00
„ „ 4% din 1864	94.60	95.50
„ „ din 1839, 1/2	204.00	206.00
„ bancu de credit	166.25	166.75
„ societ. vapor. danarene cu 4%	97.00	97.50
„ inaprum. princip. Saltu A40 fl.	42.50	43.00
„ cont. Palffy	35.00	36.00
„ princ. Clary	37.60	38.00
„ cont. St. Genois	33.70	34.00
„ princ. Wladisohgratz	22.50	23.00
„ cont. Waldstein	24.50	25.00
„ „ Keglevich	16.50	17.00
Obligatiuni desanarinate de pamentu:		
Cele din Ungaria	80.25	80.75
„ Banatul tam	78.50	79.00
„ Bucovina	71.00	72.50
„ Transilvania	74.50	75.00
Actiuni:		
A bancu nationali	730.00	751.00
„ de credit	295.00	293.30
„ scont	343.00	345.00
„ anglo-austriace	324.25	324.75
A societatele vapor. danar.	576.00	578.00
„ „ Lloydulu	318.00	320.00
A drumulu ferat de nord.	233.00	233.50
„ „ stat	333.00	324.00
„ „ apus (Elisabeth)	189.90	190.00
„ „ sud	235.20	235.40
„ „ langa Tisza	217.50	218.00
„ Lemberg-Czornowitz-Jassy	187.50	88.00
„ „ Transilvania	162.00	162.50
Bani:		
Galbenii imperatesci	5.88	5.88
Napoleon'ori	09.95	09.95
Friedrichs'ori	10.35	10.38
Suverenii engl.	12.45	12.55
Imperialii rusesi	—	—
A gintulu	122.76	123.00

Hair Dye
(cu marca propria inprotocolata la oficiulu)

celu mai nou, mai bunu si cu totulu nesticatoriu

Preparatu de coloratu perulu

cu carele fie-care si pote colora perulu capulu seu barbii durabili si fora de totu pericolulu; preparatu acesta e de aceea cu totulu nesticatoriu, pentru ca e compusur numai din substantie vegetabile. Succesulu e securu si suprinditoriu; colorile sunt forte naturale; ooperarea forte simpla si calistile e minimele ale articulu acestuia intreca tote cele existente de pan'acum'a.

Preturi:

1 Cartonu Hayr Dye cu indrumare la intrebatiune 2 fl. 50 cr.
Periele tasele si peptenele necesarie la intrebatiune se vindu a cartonu cu 50 cr.

Pasta de coloritu perulu, mai alesu o recomandamu damelor spre colorirea perulu si genelor in scutula cu peptenu si peria 1 fl. v. a.

Preparatu de unu perulu

celu mai bunu medilocu pentru crecerea si conservarea perulu.

Preturile in detaliu:

1 Flacon (sticlutia) de oleu filtratu de unu perulu 1 fl., in forma de pomada intr'o ladutia decorata in moda elegantu 60 cr.; ca cosmetica (medilocu de frumetia) 50 cr., pomada de asta pentru a colora perulu in negru seu brunetu costa o ladutia din sticla de alabastru 1 fl., ca cosmetica 50 cr., pomada de barba, negra, blondina, ori bruneta 25 cr., unu cartonu (o ladutia de hartia groasa) pregatitu in moda elegantu proveditu cu 6 bucati c. r. privilegiate preparate de unu perulu, menitu spre decorarea unoi mese de toaleta; pentru dame 3 fl., pentru barbati 2 fl. 80 cr.
Heseda-Pomada pentru conservarea perulu, o ladutia 1 fl., cu cosmetica 30 cr.
Laptele frumetii pentru infrumusetirea fetii cu 40 cr. unu flaconu.
Pasta aromatica de dinti pentru servarea dantiloru si a gingelloru cu 40 cr.
Eau Athenienne (apa ateniense) esintia adeveratu franceasa pentru perderea matreli unu flaconu 1 fl.
Pulcherinu; acestu medilocu suplinesce cu totulu abelele a 1 fl. 50 cr.
Tote sortile de Clieeria ca produse de profumieria se capeta cu cele mai convenabile preturi.
Tote sortile de lucrari din peru, paroc pentru domni si dame de totu felulu, chice, bucle, chignons in forma mai moderna si impleturi de peru se preparu estiuu si frumosu, si procurarile in strainetate se efectuescu cu promptitudine.
Totu de-odata se afla in depositulu meu cele mai fine castrase francecesi de profumurile cele mai placute, si procuru cu placere tote articule incredintate mie si anume tote marfele de parfumarie si alte articule de toaleta cari se aducu in comerclulu internu si esternu.
Procurarile in strainetate se facu pe langa tramitarea pretulu si 10 cr. pretu de invelitu.

Villelmu Abt

frinariu, parfumariu si proprietariu de mai multe privilegii.
in Viena, (Kärntnerstrasse Nr. 51 et Neubau, Neubaugasse Nr. 70.)